

Posudek diplomové práce

Bc. Lucie Laščíková

Reflexe a popularizace archeologie v médiích

Reflection and popularization of archaeology in the mass media

74 str. s literaturou, 14 grafů v textu, 3 obrazové přílohy. Praha 2015, Univerzita Karlova.

Komentář diplomové práce Lucie Laščíkové je možno začít hned u první věty *Poděkování*. Autorka tu děkuje vedoucí práce za *pomoc při propojení dvou zdánlivě neslučitelných světů, a to světa žurnalistického a archeologického*. Jde však opravdu o neslučitelnost? Spíše je to pouhé opomíjení nezbytné spolupráce na poli informovanosti veřejnosti o věcech archeologických prostřednictvím široké škály médií. To vše ku prospěchu popularizace oboru, který je pro mnohé zástupce laické veřejnosti mimořádně atraktivní a zároveň obestřený mýty a často i bludy, pramenícími z neznalosti podstaty věci.

Téma předložené práce může vzbudit údiv nebo dokonce pocit nepatřičnosti do rámce témat diplomových prací. Jakkoli se však názory na problematiku širší medializace a vztahu archeologie s veřejností různí, je třeba přijmout fakt, že určitá míra managementu je a bude nutná i v tomto speciálním oboru. Jeho další rozvoj bude stále více závislý na vnější podpoře, která je bez vstřícného kroku ze strany archeologie podstatnou měrou ohrožena.

Je třeba, abychom se snažili docílit zlepšení vztahu veřejnosti, což se podaří také cestou spolupráce s médii, informováním o výsledcích nejen terénního bádání a kontaktem se zástupci veřejnosti všech věkových kategorií.

Práce Lucie Laščíkové přináší některá vybraná a zajímavá témata, která s výše uvedenými skutečnostmi bezprostředně souvisí. Připomíná zásady fungování médií, zamýšlí se nad zásadami a způsoby správné komunikace mezi archeology a médii. Upozorňuje na to, jak je důležitý způsob, kterým se s laickou veřejností (posluchačem, divákem, čtenářem) komunikuje. Archeologie, jako ostatní vědní obory, má svoji specifickou odbornou terminologii, kterou je třeba převést v řeč zcela srozumitelnou, pozor, nikoli jednoduchou. Nepodceňujme zástupce *druhé strany*! I děti získávají dnes informace prostřednictvím kontaktu s internetem, které jim značně rozšiřují jejich obzory, i když je někdy i zbytečně mystifikují a svádějí k mylným představám o jevech, předmětech a globálně i o životě pravěké společnosti.

V kapitole *Komu a kam nabízet témata* připomíná roli bulvárních deníků v plošné informovanosti čtenářů. Ač to není skutečnost úplně lichotivá, čtenost deníků typu Blesk, Aha a dalších je opravdu mimořádná. Pokud však bude o archeologická témata z jejich strany zájem, je bezpodmínečně nutné, aby archeologové dostali možnost autorizace finální podoby textů, s cílem vyloučit vkládání zavádějících, i když jakkoli atraktivních skutečností. Tento fakt komentuje autorka v další podkapitole a poněkud skepticky shlíží na možnost dodržení aktu autorizace. Uvádí například, že svoji roli hraje zdržení otištění informace, což však v dnešním světě elektronické komunikace není příliš silným argumentem. V této části

práce je bezesporu velmi zajímavý přehled čtenosti a nákladu vybraných českých médií, zajímavý nejen pro archeology.

Kapitola třetí se zabývá metodikou a otázkami dotazníku pro zástupce médií i pro archeology. Autorka pracovala zpočátku s poměrně značným počtem respondentů, ovšem reálně získala celkem 121 odpovědí od novinářů a 127 od archeologů. Přehledné a dobře čitelné grafy nás v dalším seznamují s výsledky tohoto dotazníkového průzkumu po jednotlivých otázkách. Zde se domnívám, že mnohé sumarizované odpovědi bude možno využít v dalším rozvoji vztahu obou zúčastněných stran. Některé jsou opravdu velmi

hodnotné a inspirativní a lze s nimi dobře zacházet při vytváření další strategie ve vztahu archeologie a veřejnost.

Ve čtvrté kapitole najdeme shrnutí archeologické problematiky tak, jak se objevila v jednotlivých médiích v průběhu roku 2014. Uvažuje-li autorka práce o faktu nabídky a poptávky, nabízí se varianta akcentovat spíše nabídku ze strany zástupců oboru, i když nevylučuji, že řada pokusů a vstřícných kroků bude médiem odmítnuta. Trvalý kontakt se zástupci médií však může mít pozitivní vliv na problematiku, obsaženou v kapitole páté. V té se autorka věnuje mediálním bludům a polopravdám, jež se v médiích vyskytují, a které archeologii a archeologům jednoznačně škodí. V závěru L. Lašíková připomíná potřebu *silné mediální osobnosti* z řad odborníků, která by se k otázkám archeologie vyjadřovala pokud možno pravidelně. Uvádí pozitivní dopad mediální výraznosti kolegy profesora Bárty, který ovšem „koná službu“ zejména egyptologii, už tak veřejností značně blízké a oblíbené. Je třeba, aby se podobná *osobnost* zavedla i pro naši středoevropskou archeologii pravěku a středověku. Nejvíce se to zřejmě daří V. Mikešové, která byla první, jež převzala Cenu Eduarda Štorcha za přínos k popularizaci archeologie v České republice.

Autorce hodnocené práce patří uznání za pokus vyjádřit se k tématu, které zatím zůstává nezaslouženě stranou pozornosti badatelské obce. Práce je napsaná věcně a srozumitelně, výsledky průzkumu v obou zainteresovaných skupinách mohou být bezpochyby užitečně využity. Diplomová práce splňuje požadavky, kladené na tento druh prací, a proto ji doporučuji k dalšímu řízení.

doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Praha, 31. 8. 2015